

Slides: kortlink.dk/mrsh

SCENARIEDIDAKTIK

i et dialogisk perspektiv

UCL 22.11.2022

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

DIALOGISK UNDERVISNING
22. NOVEMBER 2022

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

VELKOMMEN

- Scenariedidaktik giver mulighed for samskabelse, omverdensforståelse og handlekraft. Hvad siger elever og lærere og hvordan kan scenariedidaktikken være med til at skabe meningsfuld undervisning og blive en øvebane for dialogisk praksis?
- Hvad er scenariedidaktik?
- Den centrale udfordring
- Og hvordan gør man det så? Workshop i eftermiddag
- Den korte version: Giv eleverne noget meningsfuldt – for dem – at tale om

HVEM ER JEG?

- Lektor i literacy research på DPU
 - National forskningsleder på PIRLS
 - Scenariedidaktiker
 - It- og teknologiforståelse
 - Læremidler
- Læremiddelsforfatter og -konsulent
- Lærer
- Cand.pæd. didaktik, dansk
- Ph.d. i lærerkompetenceudvikling med særligt fokus på it
- Seminarieadjunkt/lektor
- Forlagsredaktør

MIT PH.D.-PROJEKT (2015)

- Meretes 8. klasse arbejder med overgangen fra romantik til realisme og har læst novellen *Havfruens* af Henrik Pontoppidan.
- Merete: "Hvorfor var det et sørbord?"
- *Eleverne*
- Merete: "Jeg skal se flere hænder..."

Gæt, hvad læreren tænker

MIT PH.D.-PROJEKT (2015)

- Lones 7.klasse repeterer grammatiklektier. Lone slår ned på tilfældige elever.
- Lone: "Hvilken ordklasse er det?"
- Elev: ""Tit" er med i ordklassen."
- Lone: "Hvad er det?"
- Elev: "Hverbitum?"

Skolske kommunikationsformer

SKOLSKE KOMMUNIKATIONSFORMER

Initiering	Respons	Evaluering
Simon: Nå, hvad tror I vi skal tale om nu? Tatjana?	Tatjana: Øh hvad vi skal spise til aften?	Simon: Øh aftensmad. Øh nej. (2 sek.)
Simon: Er der andre forslag?	Georgina: Øh, hvad vi skal se i fjernsynet?	Simon: Det var også et godt forslag, men nej...

BEGREBET DIALOG

- Klasse**samtaler**?

DEN SKOLSKE KULTUR

- 'Den skolske kulturs kommunikationsformer' (Hetmar 2017)
- Skolsk: Det, der kun sker i skolen
- Lærerstyret, facitorienteret IRE-undervisning (Sinclair & Coulthard 1975)
- Læreren **I**nitierer, eleven **R**esponderer, og læreren **E**valuere
- IRE er "... almost universally accepted as the 'exchange'" (Wegerif, 2004, p. 4),
- "... kan den siges at karakteriseres som den skolske kulturform" (Hetmar, 2004, p. 109).
- Eleverne kan kun ... provided, so the course of events is determined more by the teacher's understanding of the topic than by the gaps in the students' understanding of it (Mercer, 1995, p. 19)

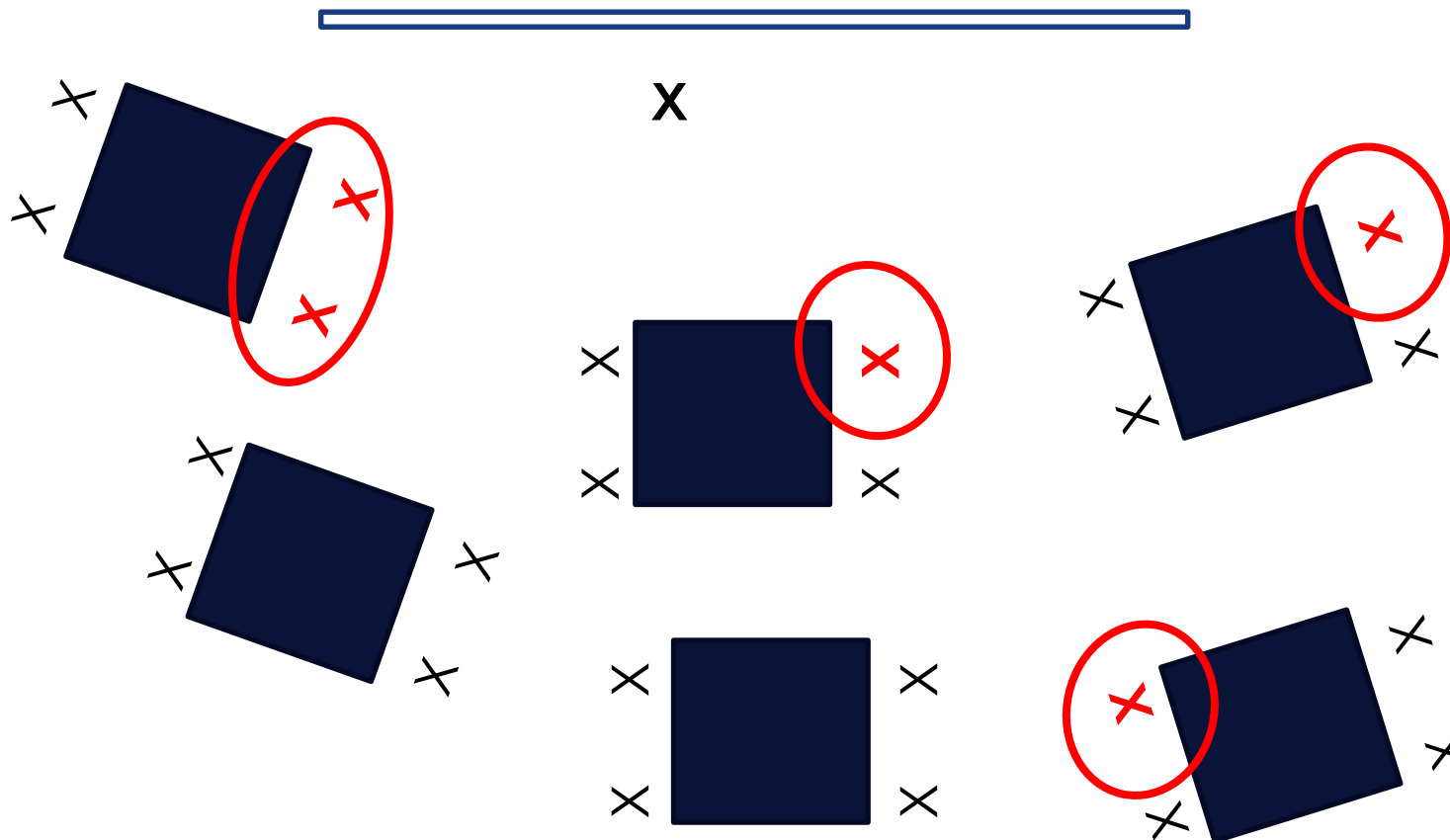
**Det er der intet
DIALOG over**

DEN SKOLSKE KULTUR

- Det er på lærerens præmisser
- Det er på fagets præmisser
- Og hvad er der så galt i det?

KLASSE-'SAMTALEN'

KLASSE-'SAMTALEN'

- Sammenhæng mellem mundtlighed og erkendelse (Vygotsky)
- Undervisning som samarbejde
- Fem ud af 23 elever deltager
- Gennem 45 minutter
- 6 minutter går med logistik
- Læreren taler 28 minutter = 62% af tiden
- 11 minutter tilbage til eleverne
- 2 minutter pr. elev
- Hvad med de 18?

SCENARIEDIDAKTIK

- 8.c er i gang med storylineforløbet *Europa*, hvor eleverne agerer politikere i det fiktive land Europa.
- Eleverne har inddelt sig i og skabt politiske partier efter egne valg
- Besøg af en MF
- Besøg af en borgmester
- Forløbet sluttede med en rundvisning på Christiansborg
- Finansloven skal vedtages
- Hvert parti udarbejder et finanslovsforslag
- Og sender deres finanslovsordfører til forhandlinger
- Og havde en tilsyneladende distræt lærer

I ET DIALOGISK PERSPEKTIV

- De syv finanslovsordførere havde diskuteret finansloven i over to timer
- Niel Marcer: Tre typer af diskussioner (1995)
 - Disputerende
 - Kumulativ
 - Eksplorativ
- Målet er det eksplorative
 - Læringsudbytte
 - Værdisat: At blive set og hørt som menneske
 - Demokrati

- Exploratory Talk, in which partners engage **critically** but **constructively** with each other's ideas. Statements and suggestions are offered for **joint consideration**. These may be **challenged** and **counter-challenged**, but challenges are justified and alternative hypotheses are offered. Partners all actively participate, and opinions are sought and considered **before decisions are jointly made**. Compared with the other two types, in Exploratory Talk knowledge is made more publicly accountable and reasoning is more visible in the talk. (Mercer & Wegerif 2004, p. 72)

I ET DIALOGISK PERSPEKTIV

- Mercer og Wegerifs pointer:
 1. Den eksplorative samtale er målet
 2. Elever skal undervises i den eksplorative samtaleform
- Min pointe:
 - Sæt eleverne i scenarier, hvor det er meningsfuldt **for dem** at diskutere
- Min løsning:
 - Scenariedidaktik

SCENARIEDIDAKTIK

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

DIALOGISK UNDERVISNING
22. NOVEMBER 2022

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

SCENARIEDIDAKTIK

- **Scenariebaseret undervisning** er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i **roller** - en **meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål** (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2012, p. 30)
- Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv)
- Produktionsmål: Eleverne skal fremstille noget (læring er vidensbaseret handling)
 - Fysisk eller psykisk 'produkt' – men frem mod **NOGET** til **NOGEN** for **NOGET**
- Med blik for verden uden for skolen: Viden-; kommunikations- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Bundsgaard 2006, Bundsgaard et al. 2011, 2012, Hanghøj et al., 2017)
- Scenariedidaktik er altså inspireret af verden uden for skolen!
- **Kommunikationsformer**

SCENARIEDIDAKTIK

- ***Scenariebaseret undervisning*** er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i **roller** - en **meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål** (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2012, p. 30)
- Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv)
- Produktionsmål: Eleverne skal fremstille noget (læring er vidensbaseret handling)
 - Fysisk eller psykisk ‘produkt’ – men frem mod **NOGET** til **NOGEN** for **NOGET**
- Med blik for verden uden for skolen: Viden-, kommunikations- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Bundsgaard 2006, Bundsgaard et al. 2011, 2012, Hanghøj et al., 2017)
- Scenariedidaktik er altså inspireret af verden uden for skolen!
- **MOD NOGET TIL NOGEN FOR NOGET**

SCENARIEDIDAKTIK - SEMANTISK

- Sammensat substantiv
- Scenariedidaktik

SCENARIO DIDAKTIK

- Renæssancens *commedia dell'arte*-teater
 - Teaterstykker baseret på løse skitser af det dramatiske forløb, og som skuespillernes så improviserede inden for.
- Et scenarie = en løs skitse for et handlingsforløb, som kan gå i mange retninger.
- Et scenarie = et forestillings- og mulighedsrum
- Forestillingsevnen: 'Dramatic rehearsals': Mulige udfald (Dewey 1916; 1922)
 - *Det regner...*
 - *Jeg skal til Odense...*
- Et scenarie = **UDEN FACIT**

SCENARIOEDIDAKTIK

- Et scenarie = et komplekst problem
- Et komplekst problem = kan løses på mange måder
- Et komplekst problem = **UDEN FACIT**

- En andengradsligning = simpelt problem
- Har et facit

SCENARIOEDIDAKTIK

- "Wicked problems" (Rittel, 1972)
- 'Onde problemer'
- Uden facit
- Ved ikke, hvornår det er løst
- Løsning på ét problem medfører nye (fx kloakker, plov, Corona...)
- **Dilemmaer**

- **BEHOV FOR DIALOG OG ARGUMENTATION**

SCENARIOEDIDAKTIK

- ... fælles *forestillinger* eller faktiske *situationer* som eleverne kan forestille sig, leve sig ind i og agere inden for med givne eller af eleverne identificerede *udfordringer*, som de kan *undersøge* og *handle* i forhold til gennem brug af *artefakter*, *teknologier* og *faglige tilgange* og *redskaber*, og som har forskellige mulige *udfald*. Scenarier vil oftest involvere flere elever og andre aktører og vil derfor kræve *samarbejde* og *kommunikation* (Fougts, Bundsgaard, Hanghøj & Misfeldt, 2022).
- UDEN FACIT
- ET FORESTILLINGS- OG MULIGHEDSRUM
- BEHOV FOR DIALOG OG ARGUMENTATION

SCENARIOEDIDAKTIK

- Didaktikkens tre grundspørgsmål
- Hvad skal jeg undervise i - INDHOLD
- Hvordan skal jeg gøre det - METODER
- Hvorfor? - BEGRUNDELSER

SCENARIEDIDAKTIK

- **INDHOLD:** Undervisning, der tager udgangspunkt i scenarier med wicked problems
- **METODE:** Gennem faseopdelte processer, der munder ud i et produkt **til nogen for noget**
- Hvor eleverne kan handle
- **BEGRUNDELSER:** Fordi der er et markant læringsteoretisk belæg bag
 - *Der er bredt forskningsmæssigt belæg i både ældre og moderne læringsteorier for, at den bedste måde at lære på er projektorienteret undervisning, hvor man **forholder sig til et meningsfyldt problem** i en **meningsfuld, social situation**, fordi det virker befordrende på motivation og læring (fx Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2011, 2012; Blumenfeld, Kempler, Krajcik & Blumenfeld, 2006; Shaffer, 2006; Bundsgaard, 2005; Dewey, 1906). (Fougt, 2013, p. 120)*

SCENARIEDIDAKTIK

- **INDHOLD:** Undervisning, der tager udgangspunkt i scenarier med wi...
- **METODE:** Gennem faseopdelte processer, der munder ud i **noget**
- Hvor eleverne kan handle
- **BEGRUNDELSER:** Forholdene til det teoretiske belæg bag

Indhold fra undervisningsfagene

*...smæssigt belæg i både ældre og moderne læringsteorier
...bedste måde at lære på er projektorienteret undervisning, hvor man
forholder sig til et meningsfyldt problem i en **meningsfuld, social situation**, fordi
det virker befordrende på motivation og læring (fx Bundsgaard, Misfeldt &
Hetmar, 2011, 2012; Blumenfeld, Kempler, Krajcik & Blumenfeld, 2006; Shaffer,
2006; Bundsgaard, 2005; Dewey, 1906). (Foug, 2013, p. 120)*

” Vi opfatter scenariedidaktik som et overbegreb og en samlebetegnelse for en lang række undervisningstilgange, der netop udfolder eksplicitte scenarier, hvor eleverne arbejder sammen om at undersøge faglige forestillinger inspireret af verden uden for skolen. Scenariedidaktik handler således om at skabe faglig, meningsfuld undervisning gennem inddragelse af og samarbejde mellem flere aktører.

SCENARIEBASEREDE UNDERVISNINGSFORMER

- Projektarbejde
- Problembaseret læring
- Casebaseret undervisning
- Undersøgende metode
- Idræt
- Udgangspunkt
- Støttet
- Dramatisering
- Kontekstuel undervisning
- ...

MENINGSFULD **DIALOG** **OM**
NOGET FOR NOGET

FAGLIGHEDSOPFATTELSEN

- Lærere og elever slår ned på *det let målbare* (Friis, 2016)
- Scenarier er kommunikationssituationer
- Jeg gør NOGET
- Til NOGEN
- Feedback på det

DEN CENTRALE UDFORDRING

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

DIALOGISK UNDERVISNING
22. NOVEMBER 2022

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

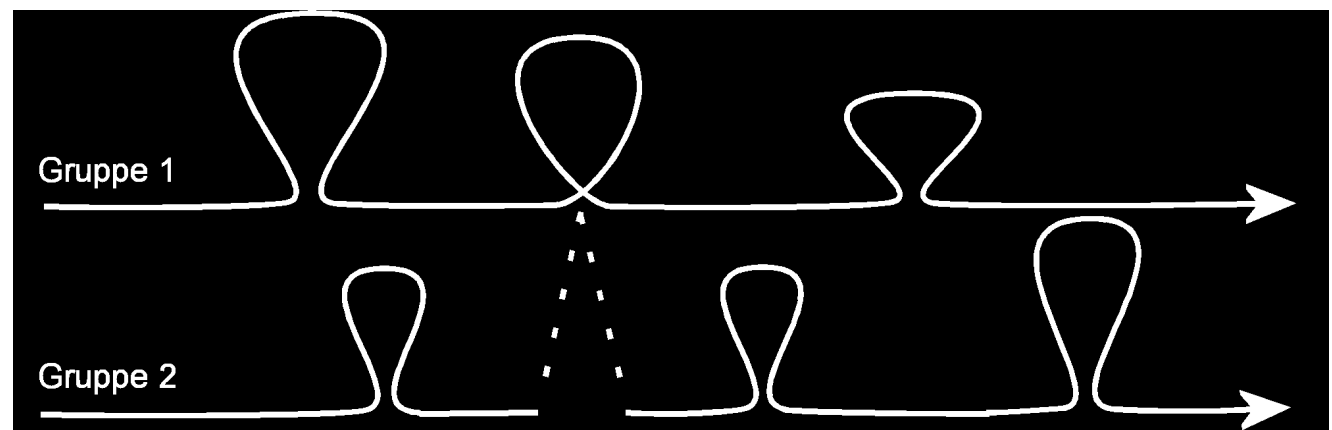
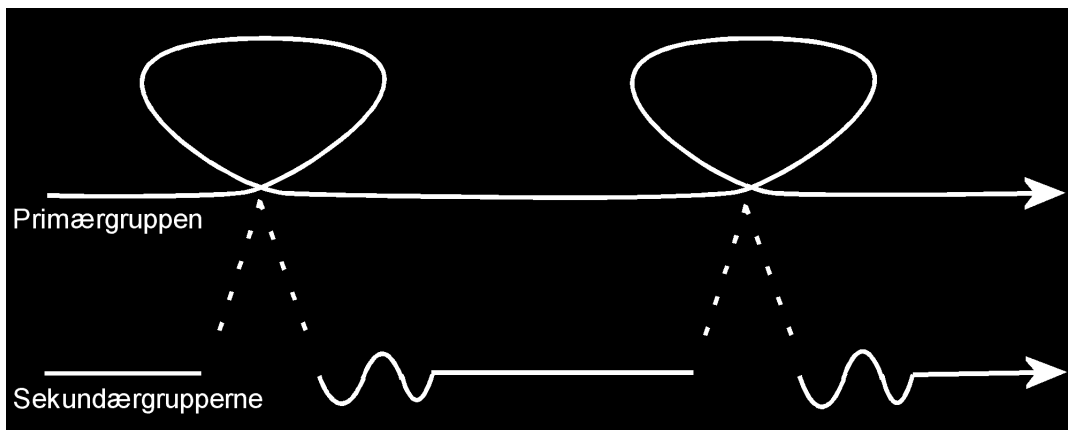
SCENARIEBASERET UNDERVISNING

- "Vi vil filme"! (Fougt, 2015)
- Fagligheden drukner i produktmål (Bundsgaard, 2005)

LÆRING OG PRODUKTION

- Hvordan sikrer vi, at eleverne lærer det intenderede?
- **LÆRING ER EN FORSTYRRELSE I PRODUKTIONSPROCESSEN**
- Der er brug for faglige input
- Elever i grupper, forskellige stadier

PROJEKTORIENTEREDE UDFORDRINGER

Fagligheden drukner i produktmål (Bundsgaard 2008:2)

1. at få de faglige aspekter af arbejdet tematiseret når der er behov for det,
2. at kunne gennemskue hvad der er i orden
3. at kunne se produktet som aktualiseres.

**PRODUKTUR
PLANLÆGNING**
er nøgleordet

SCENARIEKONFIGURATION

- Scenariebaseret undervisning foregår på to niveauer

Undervisningsniveauet: Læring: Politik - **ELEVROLLEN**

Scenarieniveauet: Produktion: Drive landet – **POSITIONEREDE ROLLER**

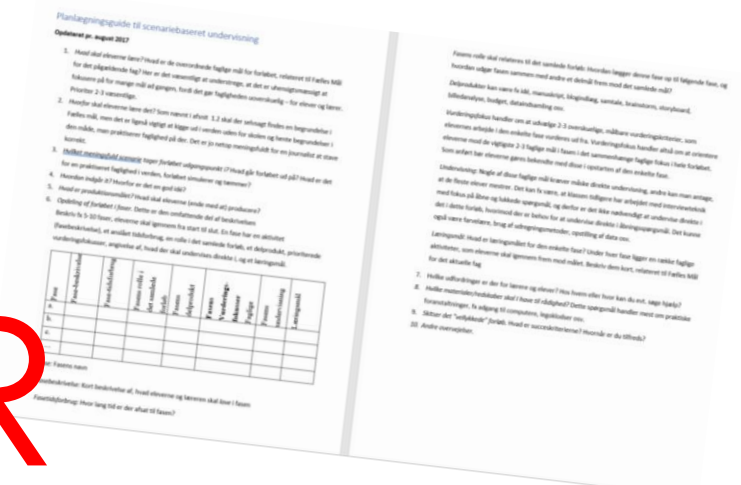

- Spor gennem Australien: Pakkede kufferten
- Spilfabrikken: Lønforhøjelse (Misfeldt)
- Filminstruktøren Katrine (Hetmar)

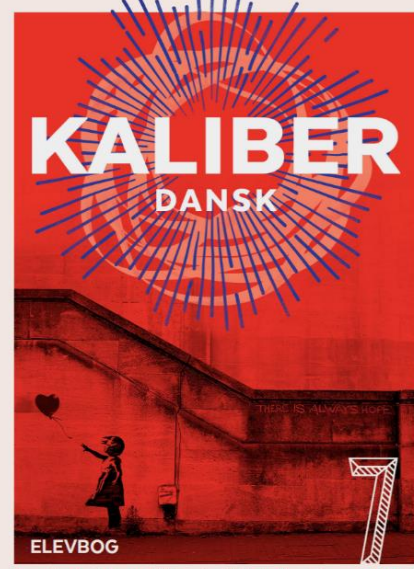
PLANLÆGNINGSGUIDE

- En stramt styret **faseopdelt** proces (Fougt, 2018)
- <http://www.simon-skov-fougt.dk/main/scenarietbaseretundervisning/index.php>
- ON FIRE
-
- Fleksibelt værktøj
- Forløbet vil ændre sig

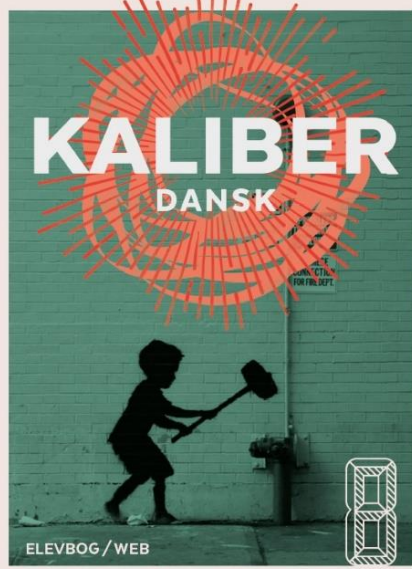

SPØRGSMÅL ELLER KOMMENTARER?

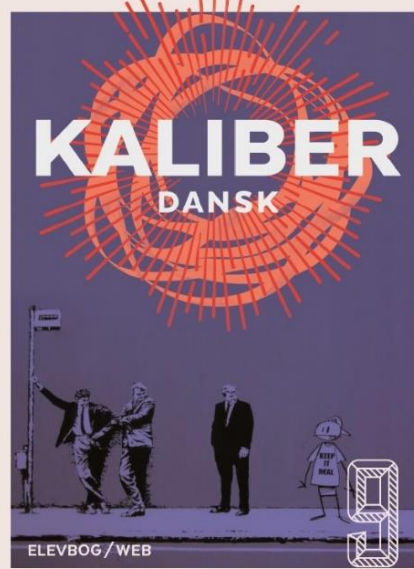

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

simon-skov-foug.dk

sifo@edu.au.dk